

Оксана МУЗИЧИНСЬКА,
заступниця директора з виховної роботи Дунаєвського ліцею №1

Крила, що дають нам змогу злетіти

Одне з основних виховних завдань нашого колективу полягає у розвитку в учнів таких якостей, як національна самосвідомість, громадянська активність, готовність брати участь у житті суспільства. Аби цього досягти, педагоги використовують ті методи, які є найбільш ефективними для того, щоб дитина не просто чула про патріотизм, але й переживала його на глибинному рівні.

Один з найочевидніших підходів — інтеграція патріотичних ідей в освітній процес. Предмети (історія, література, мистецтво чи навіть іноземні мови) є ідеальним майданчиком для обговорення національних цінностей. На уроках української літератури для розвитку національної свідомості, учні працювали над проектами: "Любов до Батьківщини у творчості Тараса Шевченка", "Національні герої у творах української літератури", "Козацька доба в українській літературі", "Образ України у творчості Ліни Костенко". На уроках мови написання творів на теми "Що для мене означає бути українцем?", "Чому я люблю українську мову?" заохочують учнів до роздумів про власну національну ідентичність. Здобувачі освіти нашого ліцею є неодноразовими переможцями II, III етапів Міжнародного конкурсу знавців української мови імені Петра Яцика, Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка; призерами Всеукраїнського конкурсу есе імені Сергія Кемського до дня Гідності та Свободи, Всеукраїнського конкурсу творчих робіт «Національно-патріотичне становлення молоді», Міжнародного літературно-мистецького конкурсу есе «Образ сучасного українського воїна».

Історія ж допомагає не тільки вивчати події минулого, але й розуміти витoki сьогодишньої боротьби за незалежність. У цьому підході головне — емоційний і свідомий зв'язок з темою. День Соборності, День пам'яті Героїв Крут, День Героїв Небесної Сотні, День Пам'яті та примирення в Україні, День Героїв в Україні, — ці та інші пам'ятні дати вчителі історії гармонійно поєднують із темами уроків, що дозволяє обговорити події в контексті їхнього історичного значення. Ознайомлення учнів з видатними українськими художниками, митцями та їхніми творами на уроках мистецтва сприяє усвідомленню національної ідентичності.

Звичайно, що лише шкільних уроків для виховання патріотизму недостатньо. Важливим аспектом є позакласна діяльність, яка часто має більший вплив, ніж самі уроки. Урочисті заходи, тематичні виставки у бібліотеці, конкурси патріотичної пісні та сучасної поезії «Ми - патріоти», Шевченківські читання, екскурсії

у Кам'янець-Подільський, Хотин, Чернівці, Меджибідж, мальовничі Карпати з прекрасними краєвидами, історичними пам'ятками та найрізноманітнішими музеями дозволяють дітям побачити реальні сліди історії та відчутти власну причетність до неї. Співпраця з Дунаєвським історико-краєзнавчим музеєм дає можливість ознайомитися з історичними фактами та культурною спадщиною рідного краю, відвідувати тематичні виставки «Дунаївці полікультурні», «10-та річниця Дня Гідності та Свободи», «90-річниця пам'яті жертв Голокосту», патріотичні квести, лекції, зустрічі.

Ще один важливий аспект — волонтерська діяльність. Волонтерські акції, допомога військовим, збір коштів для потребуючих — все це не просто уроки доброти. З початку повномасштабного вторгнення учнівський, учительський і батьківський колективи плели сітки, виготовляли окопні свічки, консервоване тушковане м'ясо, енергетичні батончики, різноманітні смаколики, які батьки-волонтери відвозили на передову.

Діти активно доєднуються до акцій, організованих волонтерським сектором учнівського самоврядування: «Допоможемо воїнам ЗСУ», «Донат замість квітів», благодійних концертів та ярмарок. За виручені кошти було придбано автомобіль «KIA Sorento» для прикордонного загону, який допомагає нашим воїнам-випускникам у вирішенні стратегічних цілей; акумулятор 100A для медичного автомобіля «Volkswagen Transporter» 4x4, який використовують для евакуації поранених військових із зони бойових дій батальйону морської піхоти; дрон «Mavic 3», автомобільні шини для військових, акумулятор, ліки та хімічні грілки. Звичайно, що кожна передача важливих речей не обходиться без смаколків та щирих дитячих листівок, патріотичних оберегів, зроблених власноруч.

Учителька історії нашого ліцею написала книжечку з історії України для своєї донечки і поширила її серед учнів закладу освіти. Ця книга, у простій та цікавій формі допомагає дітям дізнаватися про ключові події нашої історії.

Але найважливіше — виручені кошти з продажу книжечок повністю передали нашим захисникам Кременецької ТРО для ремонту позашляховика. Це приклад того, як сила знань і добра може перетворюватися в реальну допомогу на передовій. Кожен воєє на своєму фронті, наближаючи перемогу. Це — виховання через дію, де кожен учень стає частиною великої справи. І саме через такі маленькі, але важливі кроки, дитина починає розуміти свою відповідальність перед суспільством.

Не можна оминати увагою і проекти та креативні ініціативи. Саме тут школярі можуть висловлювати своє бачення патріотизму, творити щось нове на основі історії. Учні ліцею створюють фільми, вистави, лепбуки, плакати, проекти на патріотичну тематику, що не лише розширює їхні знання, але й стимулює критичне мислення і творчість. Здобувачка освіти нашого ліцею презентувала авторський проект "Валерій Падитель – обличчя АЗОВСТАЛІ, гордість Дунаєвеччини" на II етапі обласного конкурсу історичних дослідницьких проектів «Жива історія» в номінації «Медіажиттєпис». Проект, де учень сам є творцем, залишає глибший слід, ніж сухі факти.

Вчителі ліцею записали історично-патріотичні аудіоказки і створили подкаст для дітей початкової школи. <https://soundcloud.com/olena-lemizhanska>

А як щодо військово-патріотичного виховання? Це одна з найважливіших складових, оскільки вона готує молодь до можливих викликів, з якими може зіткнутися країна. Здобувачі освіти нашого ліцею постійно беруть участь у Всеукраїнській спартакіаді допризовної молоді, є учасниками Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»), долучаються до міських патріотичних заходів.

Дунаєвецький ліцей №1 відіграє важливу роль у військово-патріотичному вихованні молоді, оскільки є міжшкільним осередком, єдиним у громаді закладом освіти, де викладається предмет "Захист України". Тут навчаються діти з усіх шкіл міста та навколишніх сіл, що робить ліцей важливим центром патріотичного виховання. Це сприяє об'єднанню молоді з різних куточків громади, формуючи спільне розуміння важливості захисту держави.

Уроки проходять щомісяця у форматі тренінгів упродовж цілого дня. На заняттях учні здобувають базові знання про військову справу, засвоюють навички першої медичної допомоги, основ самозахисту і тактики.

Але методи та форми — це лише половина успіху. Роль учителів та батьків є ключовою. Вони — ті, хто може передати дітям не лише знання, а й власний приклад. У нашому ліцеї багато ініціатив виходить від батьківського комітету. Саме батьками було започатковано благодійну естафету на користь збору до благодійного фонду Ольги Аббакумової "РАЗОМ ДО ПЕРЕМОГИ".

Учні, батьки та вчителі долучаються до збору на авто для наших військових дунаєвчан.

Умови естафети:

1. Зібрати будь-яку посильну суму від класу впродовж одного дня.
2. Поширити допис, в якому передати естафету двом іншим класам.
3. Зібрану суму перевести на рахунок Благодійного Фонду Ольги Аббакумової.

Учителі можуть надихнути своїх учнів, а батьки мають підтримати ці ідеї вдома. Якщо немає цієї узгодженості, жоден метод не буде настільки ефективним.

І, нарешті, виховання на прикладах. Сучасний патріотизм — це не абстракція. Це конкретні люди, яких ми бачимо навколо: військові, волонтери, науковці. Їхні реальні вчинки показують, що патріотизм — це не просто слова, а дії на благо країни. Чи можуть ці приклади не вплинути на учнів? Вони надихають і надають впевненості, що кожен може зробити свій внесок у захист та розбудову держави. Коли учень зустрічається з ветеранами чи військовими, у нього виникає особливий зв'язок із цими подіями. Щемлива зустріч була у класі хлопчика із татом, що повернувся з полону, дівчинки і дідуся, що приїхав у відпустку.

Зворушливою була зустріч з випускником нашого ліцею, військовослужбовцем, командиром прикордонників-захисників «Азовсталі», одним із оборонців Маріуполя, полковником Державної прикордонної служби України, учасником російсько-української війни, лицарем ордена: Богдана Хмельницького III ступеня, Героєм України - ПАДИТЕЛЕМ Валерієм Борисовичем, який 21 вересня 2022 року повернувся з російського полону. На зустріч прийшли друзі нашого Героя, вчителі, однокласники, жителі міста, які хотіли подякувати за героїзм та мужність. Школярів надихнув запал Героя, його прагнення захищати Батьківщину і віра у перемогу. Ці моменти є не лише емоційним, а й важливими для виховання патріотизму. Діти з великим інтересом слухали про службу, прощі і жертви, які роблять їх рідні. Це не просто розповіді — це реалії життя, які формують їхню свідомість. Такі зустрічі формують не просто знання, а глибоке почуття вдячності та гордості за свою країну.